

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Живопис	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестри	3

КОПІЯ СЮЖЕТНО – ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ

Семестр 1 (осінь 2025)

01 вересня — 14 грудня

Викладач	Коваленко Сергій Володимирович, старший викладач
Е-mail, тел..	tvorchaki200@gmail.com
Заняття	Вівторок (13.00–14.45), дистанційно
Консультації	За домовленістю
Адреса	поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи, Viber, Telegram (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (Копійний живопис);
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище – оригінальна назва твору та автор. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.*

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «копія сюжетно – тематичної картини» є певний обсяг знань з академічного живопису, академічного рисунку, пластичної анатомії, техніки та технології живопису, історії мистецтв, кольорознавства та загального курсу композиції. Обов'язковим є достатній рівень навичок малювання з натури людської постаті, пейзажу, натюрморту у техніці олійного живопису та графічних матеріалів.

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу базової дисципліни та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Оригінали вірців творів образотворчого мистецтва. Аналіз потрібного технічного матеріалу за допомогою визначення мистецької школи та історії створення обраного оригіналу. Ознайомлення студентів та застосування додаткової літератури з дисципліни:

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Алтухова, А. В. Теоретичні та методичні основи художньої освіти (на прикладі курсу «Теорія і практика графічного мистецтва») : навч.-метод. посіб. – Харків : ХНПУ, 2016. – 120 с. – Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstreams/575da9b9-dca0-40e7-b4d8-91db451b01c4/download>.
2. Бобир, О. В. Копійний живопис портретно-жанрової картини : дис. ... канд. пед. наук : 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) / Університет імені Альфреда Нобеля. – Дніпро, 2020. – 235 с. – Режим доступу: https://old.duan.edu.ua/images/head/Science/UA/PhD_and_Postdoc_studies/015/Zakhyst/DF_08_120_006_Bobyry_O/dysertatsiya_Bobyry.pdf.
3. Кардашов, В. В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. – Київ : Либідь, 2007. – 280 с. – Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/422791.pdf.

4. Квомпс, В. О. Трьохстадійний метод живопису натюрморту // *Вісник ХДАДМ*. – 2008. – № 8. – С. 56–63. – Режим доступу: <https://hudprom.org.ua/archive/Herald-2008/2008-N8/08kvomps.pdf>.
5. Киплик Д. «Техніка живопису». – М.: Искусство, 2000
6. Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Уч. посіб. для ху-дож. ин-тов та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989.- 143 с.
7. Крюк, О. О. Копіювання робіт майстрів українського живопису ХІХ ст. : навч.-метод. матеріали. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. – 45 с. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48217/1/O_Kriuk_TSJ_4k.pdf.
8. Пукліч О. Розробка методики з дослідження об'єктів живопису: звіт про НДР / МЮУ ХНДІСЕ ; кер. А. О. Долуда ; викон. : О. Пукліч – Х., 2019. Номер держреєстрації № 0117U004752.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань з дисципліни «копія сюжетно – тематичної картини», студентами 2-го курсу факультету «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», професійне спрямування: «Станковий живопис», які поділені на 4 модулі потребують наступні матеріали: підрамник потрібного розміру (пропорція згідно з оригіналом), полотно та ґрунт (згідно з оригіналом), пензлі, палітра, олійні фарби, олія льняна, даммарний лак, м'які матеріали, олівці, папір, степлер, скоби або цвяхи для взуття.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни – полягає у підготовці професійного художника, який здатний варіювати технічними засобами олійного живопису при копіюванні сюжетно – тематичного твору майстра, задля розуміння створення власного твору. Процес вивчення копіювання оригіналів будується у нерозривному міждисциплінарному зв'язку. Головним принципом копіювання сюжетно – тематичної картини для студентів є практичний досвід вивчення сюжетної композиції у живописному рішенні. Відбір головного та другорядного у сюжеті картини є головним принципом розуміння твору мистецтва шляхом створення матеріального просторового світу технікою олійного живопису.

Задачі дисципліни є придбання професійних знань та практичних навичок шляхом копіювання техніки виконання твору мистецтва майстра. Глибоке вивчення послідовності ведення картини, що є запорукою безмежних можливостей у втіленні творчих задумів у подальшому навчанні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- принципи підходу до копіювання;
- систему процесу копіювання;
- технологію олійного живопису;
- традиції мистецьких шкіл та їх вплив на суспільство певної доби.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- вільно володіти прийомами роботи з олійними фарбами;
- виражати почуття та настрої героїв у картині;
- художньо бачити природу, людину, інтер'єр, предмети побуту;
- композиційно мислити, задля виявлення головного та другорядного у сюжетно - тематичній картині;
- володіти тоном та кольором як факторами досягнення максимальної виразності образу;
- використовувати техніку живописної мови .

СК (спеціальні компетентності)

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ПРН (програмні результати навчання)

ПРН1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Копійний живопис сюжетно - тематичної картини – одна із дисциплін професійної та практичної підготовки, яка формує творчі, художні навички студента. В обсязі всіх задач дисципліна передбачає не механічне копіювання у повторенні примірника (оригіналу), а професійне вивчення засобів художньо-образної узагальненої форми, сюжетного змісту картинної площини.

Копіювальний живопис сюжетно – тематичної картини сприяє майстерності сукупних спеціальних навичок і прийомів. У підсумку порівнянь і зіставлень студент знаходить визначену сюжетно - образну концепцію, композиційну пластичну форму у взірці майстра, що позитивно впливає на подальшу творчу діяльність.

Згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів, викладання дисципліни «Копійний живопис», що ухвалена методичною радою ХДАДМ, вивчається студентами протягом 2-х семестрів (4 кредиті ECTS 120 навчальні години, у тому числі 60 годин – практичних занять під керівництвом викладача та 60 години самостійної роботи)

3. Зміст і структура дисципліни «Копійний живопис сюжетно – тематичної картини»

3 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Копія сюжетно - тематичної картини, або композиційного фрагменту»

1 МОДУЛЬ містить 4 практичних завдання :

1. Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання.
2. Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна та ґрунта та підготовка полотна для копіювання.
3. Переніс рисунка на полотно
4. Вибір імприматури або лісувальний підмальовок, як запорука грамотного ведення копії.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання :

1. Нанесення середніх кольорових шарів фарби.
2. Завершальний етап. Узагальнення: лесування, тощо.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — консультації та практична робота в процесі вивчення аналогової сюжетно - тематичної картини.

Основна форма вивчення курсу — творча робота при виконанні копії твору мистецтва, згідно учбового плану.

Мета запропонованих завдань — поетапне розмежування правильності ведення станкової картини, побудоване за принципом послідовного ускладнення учбових задач.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- головний принцип навчання – від простого до складного, тобто від великих кольорово – тональних відношень до ліплення головного вузла в картині;
- активне вивчення навчального матеріалу, заради пошуку правильного шляху технології копіювання;
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником курсу, з рекомендаціями та консультаціями. Роль викладача повинна нести не нав'язливий характер, оскільки у копії студент має право і повинен мати власне бачення та усвідомлення технічного виконання живописного полотна. Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача та стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також забезпечити всіма дозвільними документами до Харківського художнього музею. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату та час проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Вітається власна думка тлумачення з теми заняття, яка базується на аргументованій доказовій базі, зібраній під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). У разі перевищеною кількості студентів у залі художнього музею, студент може прийти в інший день, узгоджений з викладачем. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідною практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичного виконання копії у залах музею під час зазначеного розкладу безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку з копією твору образотворчого мистецтва плагіатом може бути тільки використана на екзаменаційному перегляді чиясь робота. Оскільки плагіат у будь-якому прояві суперечить з поставленою метою дисципліни у разі виявлення такої академічної не доброчесності унеможливорює студентові отримати бал за роботу. **Корисні посилання:** <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
02.09	<u>Завдання 1.</u>	Вступна бесіда та практичні	Вибір твору та його аналіз	2		
09.09 16.09 23.09	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	а) визначення композиції фрагмента сюжетно – тематичної картини; б) визначення	6		

			технології письма автора; в) підбір правильного полотна та ґрунта; г) підготування полотна до копіювання;			
2 модуль						
30.09	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Переніс рисунка на полотно	2	Поточний перегляд	
07.10 14.10	<u>Завдання 4.</u>	Практичні	Підбір правильної імприматури або лісувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного.	4	Поточний перегляд	
2 модуль						
21.10 28.10 04.11 11.11	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Нанесення середніх шарів фарб, перша та друга прописка.	8	Поточний перегляд	
18.11 25.11 02.12 09.12	<u>Завдання 2</u>	Практичні	Лесування, узагальнення.	8		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1 модуль		
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–30
2 модуль		
1	Поточний контроль	0–25
2	Поточний контроль	0–35
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A 90 - 100	16 - 20	37 - 40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).

В 82 - 89	12–15	35 - 37	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
С 75-81	11 - 13	33 - 34	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
Д 64 - 74	8 - 10	29 - 32	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
Е 60-63	6 - 8	26 - 28	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента у підході до вивчення твору образотворчого мистецтва, який був обраний для копіювання. Точне виконання копії з дотриманням усіх технологічних аспектів може бути оцінене додатковою кількістю балів: максимально 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Алтухова, А. В. Теоретичні та методичні основи художньої освіти (на прикладі курсу «Теорія і практика графічного мистецтва») : навч.-метод. посіб. – Харків : ХНПУ, 2016. – 120 с. – Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstreams/575da9b9-dca0-40e7-b4d8-91db451b01c4/download>.
- Бобир, О. В. Копійний живопис портретно-жанрової картини : дис. ... канд. пед. наук : 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) / Університет імені Альфреда Нобеля. – Дніпро, 2020. – 235 с. – Режим доступу: https://old.duan.edu.ua/images/head/Science/UA/PhD_and_Postdoc_studies/015/Zakhyst/DF_08_120_006_Bobyr_O/dysertatsiya_Bobyr.pdf.
- Кардашов, В. В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. – Київ : Либідь, 2007. – 280 с. – Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/422791.pdf.
- Квомпс, В. О. Трьохстадійний метод живопису натюрморту // Вісник ХДАДМ. – 2008. – № 8. – С. 56–63. – Режим доступу: <https://hudprom.org.ua/archive/Herald-2008/2008-N8/08kvomps.pdf>.
- Киплик Д. «Техніка живопису». – М.: Искусство, 2000
- Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Уч. посіб. для ху-дож. ин-тов та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989.- 143 с.
- Крюк, О. О. Копіювання робіт майстрів українського живопису XIX ст. : навч.-метод. матеріали. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. – 45 с. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48217/1/O_Kriuk_TSJ_4k.pdf.
- Пукліч О. Розробка методики з дослідження об'єктів живопису: звіт про НДР / МЮУ ХНДІСЕ ; кер. А. О. Долуда ; викон. : О. Пукліч – Х., 2019. Номер держреєстрації № 0117U004752.

Допоміжна

- R. Arnheim «Art and Visual Perception» 1974.(University of California press Berkley and Los Angeles)
- WILLIAM HOGARTH: The Analysis of Beauty (London: Printed by John Reeves for the Author, 1753)
- Альберті Л. «Три книги про живопис» 1435р. переклад А. Габричевський.
- Н. Урсу «Теоретичні основи композиції: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей / Н. О. Урсу, Б. М. Негода, В. А. Гнатюк, І. П. Міхалевська. - Кам'янець-Подільський : Кам.-Под. держ. унів., 2004. - 61 с.

5. Титов М.Ф. Техніка та технологія темперного жовткового іконопису. Київ: BONA MENTE, 2005. 96 с.
6. Цитович В.І Технологія художнього твору як мистецтвознавча проблема. Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Матеріали та тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції 22-24 травня 2001 р. Київ, 2001. С.181 – 183

.
.